

Łódź, 9.03.2026r.

dr hab. n. med. prof. uczelni Ewelina Gaszyńska
Zakład Żywienia i Epidemiologii
Katedra Gerontologii
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

RECENZJA

rozprawy na stopień doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki o zdrowiu mgr Olgi Partyki pt. "Optymalizacja kosztów i organizacji
opieki zdrowotnej nad osobami starszymi – analiza zróżnicowania wśród kobiet
i mężczyzn."

Promotor: Prof. dr hab. n. med. n. zdr. Aleksandra Czerw

Promotor pomocniczy: dr n. o zdr. Izabela Gąska

1. OPINIA OGÓLNA

Przedłożona do recenzji rozprawa zasługuje na ocenę pozytywną. Autorka w pełni zrealizowała treści zawarte w tytule rozprawy. Praca ta stanowi potwierdzenie szerokiej wiedzy autorki w zakresie finansowania i organizacji opieki zdrowotnej oraz posiadania umiejętności przygotowania i realizacji projektu badawczego.

2. OCENA MERYTORYCZNA ROZPRAWY

Podjęty przez autorkę temat optymalizacji kosztów i organizacji opieki zdrowotnej nad osobami starszymi z uwzględnieniem specyfiki korzystania ze świadczeń w zależności od płci jest bardzo istotny zarówno ze względów poznawczych jak i praktycznych. Raportowany wzrost odsetka osób starszych deklarujących niezaspokojenie potrzeb zdrowotnych oraz relatywnie niskie wydatki publiczne na opiekę zdrowotną w Polsce wskazują na konieczność pilnego dostosowania systemu opieki zdrowotnej do dynamiki zmian demograficznych. Wskaźnik lat przeżytych w zdrowiu pozostaje istotnie niższy od wskaźnika oczekiwanej

długości życia. Dlatego zaspokojenie potrzeb zdrowotnych starzejącego się społeczeństwa stanowi obecnie ogromne wyzwanie dla organizatorów systemu ochrony zdrowia w Polsce. Większe zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną w grupie osób starszych przekłada się na potrzebę większych nakładów na świadczenia zdrowotne oraz presję na racjonalne wykorzystanie środków budżetu NFZ i konieczność zmian w systemie finansowania. Szacuje się, że kobiety przeciętnie 17,7 ostatnich lat przeżywają z ograniczoną sprawnością i potrzebą wzmożonej opieki zdrowotnej, analogicznie mężczyźni przeciętnie 13,4 ostatnich lat.

Przeprowadzona przez Doktorantkę pogłębiona analiza zależności między wykorzystaniem świadczeń i generowaniem kosztów w systemie opieki zdrowotnej a płcią w grupie osób starszych jest ważna dla projektowania skutecznych, opartych na danych, rozwiązań systemowych, które mogą poprawić efektywność kosztową i jakość opieki nad osobami starszymi w Polsce.

Zgodnie z danymi z literatury międzynarodowej sposób korzystania ze świadczeń zdrowotnych w populacji ogólnej i w populacji osób starszych różni się w zależności od płci pacjenta. W grupie kobiet częściej stwierdza się choroby wymagające leczenia przewlekłego, a w grupie mężczyzn wyższa jest zapadalność na choroby o wysokiej śmiertelności. Przyczyn tego zjawiska, oprócz zróżnicowania biologicznego i funkcjonalnego między płciami, upatruje się również w odmiennym korzystaniu z systemu opieki zdrowotnej szczególnie na poziomie działań profilaktycznych i mniej inwazyjnych działań ambulatoryjnych we wcześniejszych latach życia kobiet i mężczyzn. Zjawiska te zostały opisane w licznych badaniach w innych krajach, jednak w Polsce stosunkowo rzadko analizuje się je w oparciu o dane administracyjne obejmujące pełną populację korzystającą z publicznego systemu opieki zdrowotnej.

W celu stworzenia modelu ułatwiającego planowanie i monitorowanie działań systemowych Doktorantka wykorzystała dane dotyczące udzielanych świadczeń zdrowotnych, ich kosztów oraz struktury demograficznej pacjentów rutynowo gromadzonych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Uzyskane przez Autorkę wyniki są spójne z doniesieniami literaturowymi oraz dostarczają szczegółowych obserwacji dotyczących polskiego systemu opieki. A zaproponowane rekomendacje mogą posłużyć do zainicjowania zmian w systemie planowania ochrony zdrowia mających na celu optymalizację dostępu do świadczeń zdrowotnych w grupie osób po 60 r.ż.

3. STRONA REDAKCYJNA ROZPRAWY

Praca została zredagowana starannie. Ma typową dla monografii strukturę. Układ rozdziałów jest logiczny i przejrzysty. Rozprawa obejmuje 165 stron wraz z piśmiennictwem liczącym 222 pozycje, z tabelami i rycinami oraz spisem tabel i rycin.

We wstępie autorka nakreśla tło realizowanej pracy badawczej pokrótce opisując zmiany demograficznych w polskim społeczeństwie oraz sygnalizuje możliwości dodatkowego wykorzystania danych, rutynowo gromadzonych w celach rozliczeniowych przez NFZ, do wykonywania analiz obszarów problemowych opieki zdrowotnej nad osobami starszymi i planowania interwencji zdrowotnych.

Następnie Doktorantka sformułowała cel główny oraz 5 pytań badawczych, które stanowiły podstawę do analiz przeprowadzonych w dalszej części pracy.

Autorka prawidłowo zdefiniowała grupę badaną osób z starszych, jako dolną granicę przedziału przyjmując ukończone 60 lat, zgodnie z definicją starości według WHO, stosowaną również na poziomie krajowym w dwóch dokumentach strategicznych opieki senioralnej - „Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 oraz „Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020”, do których odwołuje się Doktorantka. Ze względu na pseudonimizowany charakter danych udostępnionych do analizy oraz brak ingerencji w proces udzielania świadczeń i brak bezpośredniego kontaktu z pacjentami, badanie nie wymagało uzyskania zgody komisji bioetycznej. Zakres czasowy analiz obejmował pięć kolejnych lat, w ciągu których zgromadzono dane dotyczące udzielanych świadczeń na trzech poziomach organizacji opieki zdrowotnej: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, leczenia szpitalnego. Szczegółowe analizy autorka przeprowadziła na reprezentatywnej dla badanej populacji grupie- losowo dobranej próbie 30 000 pacjentów w wieku 60 lat i więcej. Część teoretyczna opisowa obejmuje rzetelny przegląd literatury z zakresu głównych wyzwań zdrowotnych i organizacji opieki zdrowotnej nad osobami starszymi, przeprowadzony w oparciu o zasady Evidence Based Medicine (EBM) i Evidence Based Public Health. W części badawczej Doktorantka trafnie dobrała miary do analiz opisowych oraz umiejętnie podeszła do problemu skośności rozkładu liczby świadczeń i obecności nadmiernej zmienności w stosunku do rozkładu Poissona, który stwierdziła wykonując analizę różnic płciowych w intensywności korzystania ze świadczeń. Ponadto warto podkreślić jest uwzględnienie przez Doktorantkę różnych metod analiz kosztów świadczeń umożliwiających szerszą ocenę badanych zagadnień oraz pogłębioną analizę grupy pacjentów wysokokosztowych. Z punktu widzenia zastosowania praktycznego za niezwykle istotną

uważam część rekomendacyjną, w której autorka na podstawie wcześniejszych analiz proponuje konkretne rozwiązania systemowe poprawiające efektywność kosztową i kliniczną systemu opieki zdrowotnej w Polsce w grupie osób starszych.

Wyniki zostały przedstawione w sposób syntetyczny i przejrzysty: opisowo, w formie tabel i rycin, co ułatwia ich odbiór.

Uzyskane przez autorkę wyniki zostały odniesione do wyników otrzymanych przez innych autorów i w szeroki oraz poprawny sposób omówione.

W części wnioski i rekomendacje dla systemu Doktorantka dokonała podsumowania głównych wyzwań dla systemu opieki zdrowotnej względem grupy osób starszych w populacji polskiej oraz podjęła się zaproponowania rekomendacji systemowych i szczegółowych dla poziomu opieki, co znacząco podnosi wartość praktyczną przedstawionej do recenzji pracy.

Na podkreślenie zasługuje również dostrzeżenie przez autorkę ograniczeń niniejszego opracowania, co świadczy o należytej staranności i skrupulatności oraz dojrzałości naukowej doktorantki.

Język i formalna strona rozprawy

Autorka nie ustrzegła się przed kilkoma drobnymi błędami, m. in. interpunkcyjnymi, stylistycznymi i językowymi (kolokwializmy). Ponadto opisy histogramów na rycinie 4 i 5 są nieprecyzyjne, na Rycinie 12. brakuje jednostek na wykresie oraz brakuje legendy.

Co nie umniejsza wartości merytorycznej pracy i nie wpływa na jej ogólną ocenę.

4. PODSUMOWANIE

Przedłożona do recenzji dysertacja w mojej opinii może stanowić podstawę do wprowadzenia racjonalnych zmian organizacyjnych i dostosowania zasobów finansowych do rosnących potrzeb zdrowotnych osób starszych. W konsekwencji wpływając na poprawę osiągalności i przystępności świadczeń medycznych dla osób starszych. Dlatego oprócz zaprezentowanych przez Doktorantkę rzetelnych umiejętności badawczych i analitycznych godny podkreślenia jest aspekt praktyczny przedstawionej pracy.

Przedstawiona praca wnosi istotny wkład w dyscyplinę nauki o zdrowiu. Stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Jest potwierdzeniem ogólnej wiedzy teoretycznej Doktorantki w dyscyplinie oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy

naukowej. Stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Olgi Partyki pod tytułem „Optymalizacja kosztów i organizacji opieki zdrowotnej nad osobami starszymi – analiza zróżnicowania wśród kobiet i mężczyzn,” spełnia wszystkie kryteria określone w art. 187 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.).

Zwracam się do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie Doktorantki, mgr Olgi Partyki, do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Zakładu Żywienia i Epidemiologii
Katedra Gerontologii
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Ewelina Gaszyńska
dr hab. n. med. prof. uczelni Ewelina Gaszyńska